

Izgalmas az idei esztendő a Pannon Filharmonikus Zenekar életében, hiszen a napokban jár le a koncertteremre beadandó pályázat határideje, s a következő szezonjuk második fele már a 2010-es Pécs Európa Kulturális Fővárosa projektjeire esik. De ezt még megelőzi egy szintén rendhagyó feladat, hiszen nyáron a városban rendezett, Plácido Domingo Énekversenynek szintén az együttes lesz a közreműködője. Az év különlegességeiről és a zenekar további terveiről Horváth Zsolt zenekari igazgató számolt be.

I Elég sok próbajátékot írtak ki az utóbbi időben. Cserélődik a zenekar?

Folyamatosan, amelynek több oka is van: a nyugdíjazás, sok idős kollégától kellett elbúcsúznunk az elmúlt években és a fiatalodás. Magyarországon jelentős a szakmánk elnöiesedése, amelynek a pedagógusi pályához hasonlóan elsősorban egzisztenciális okai vannak. A fiatal hölgyek közül sokan mennek gyesre, sokszor évekig felváltva kell a helyettesítését megoldani valakinek. Szólv I. kürt próbajátékot is hirdettünk, a rezesek csapatába keresünk épp egy „vezető művészt” aki új lendületet ad ennek a szólamnak.

I Milyen tapasztalataik vannak az eddigi próbajátékok jelentkezőiről?

Változóak. A szakmai kérdések megítélése Hamar Zsolt zeneigazgató jogosultsága, de mint muzsikusként, én is látom, hogy a fiatalok kevésbé felkészültek a pályára, mint néhány évvel ezelőtt. Próbajátékainknál sajnos problémát jelent a „vidé-

„Egy olyan csapat, ahová igazán érdemes tartozni”

A Pannon Filharmonikusok az EKF-re és jubileumi ünnepségsorozatra készülnek

kiség”, hiszen nincs annyi „hakni lehetősége” egy profi muzsikusként, mint Budapesten, a fiatalok pedig minél hamarabb érvényesülni szeretnének. Ugyanakkor minden alkalommal megtaláltuk azt az egy muzsikust, akit vártunk. Bujtor Balázs, első koncertmesterünk a megmondhatója, hogy a Pannon Filharmonikusok olyan csapat, ahova igazán érdemes tartozni. A nehézségek orvoslására a Pécsi Tudományegyetem Zeneművészeti Intézetével közvetlen kapcsolatban állunk, és az egyetemista növendékek – a kredites képzés részeként – folyamatos lehetőséget kapnak a zenekarban, így a gyakorlati munka során elsajátítják a zenekari muzsikálás kritériumait.

I Önök is részt vettek a Mezzo Operaversenyben. Milyennek ítéli meg programsorozatot, s Ön szerint mit kellene megváltoztatni a következő megméretésen?

Mi nem pusztán részt vettünk az eseményen, hanem a Pannon Filharmonikusok alapító zeneszakmai partnere és rezidens zenekara a versenynek. Ezt fontosnak tartom megjegyezni, mert a zenekar teljes felületével (vezetés, menedzsment, művészek) részt vett, s vesz a verseny és fesztivál rendezésében. A verseny különlegessége, innovációja három pontban fogható meg. Egyrészt példátlan összefogásról és nemzetközi együttműködésről van szó. A verseny nem azt jelenti, hogy a jelentkező énekesek elutaznak egy városba, ahol a zsűri meghallgatja őket, majd kiosztják a díjakat. Ebben a versenyben öt ország operaházának vezetése, társulata, öt fiatal rendező, öt darab is versenyzett, ezeknek a műveknek a versenyszerepeit kellett az énekesi kvalitásokat vizsgáló elődöntőn és a színészi képességeket felmérő középöntőn átjutott művészeknek eljátszaniuk. Másrészt a rendezők feladata olyan operaelőadások létrehozása volt, amelyek a televízió képernyőin

keresztül is érdekesek a nézőknek, az énekesek színészi tehetségét is megmutatják, így megteremtik az operajátás egy XXI. századi módját, és ezzel a műfaj jövőjének lehetőségét. Korszakalkotó tehát ez a munka. Harmadrészt a MEZZO Televízió szerepvállalása teszi egyedivé a versenyt. A televízió 39 országban fogható, és Európában a komolyzenei élet egyfajta „védjegye” is, hiszen ebben a televízióban szigorú minőség-ellenőrzés után kerülhet adásba bármilyen produkció. Mivel a tv semmilyen kereskedelmi tevékenységet nem folytat – nincsenek reklámok, értékesített műsoridő keret és műsorkészítés sem –, különösen nagy jelentőséggel bír a minőségi garanciája, illetve az a tény, hogy az első projekt, amely mellé partnerként odaáll, egy magyarországi kezdeményezésű projekt. A megmérettetés számos szakmai pontja apró korrekcióra szorul, a legjelentősebb változást azonban a produkció kommunikációjában kell elérni: megváltoztatni a magyarországi sajtó és a magyar kultúrpolitika, valamint mecenatúra hozzáállását. Kevés hasonlóan nagyszabású, innovatív, gazdasági alapokon és nem állami kezdeményezéssel nyugvó projekt alakult a rendszerváltás óta hazánkban. Illene a szakmának és a sajtónak mindezt felismernie, és méltó helyén kezelnie.

I Vár emellett az együttesre még egy különleges operaverseny az idei esztendőben... Meséljen ennek a részleteiről!

Az Operália megrendezése Pécs városának fontos eseménye az életében, hiszen a zenés színház sajnos nem képviselteti magát kellőképpen a városban. Emiatt nem is „csupán” az énekverseny zajlik majd a városban a színház falain belül, hanem terveink szerint az OPERA műfaja költözik el Pécsre. A zenekar kapta meg a rendezés jogát a városban, és Plácido Domingo magyarországi ügynökségén keresztül az

Operálián korábban nyertes énekesek, és maga az opera világa lesz tetten érhető az utcákon, köztereken, szabadtéri helyszíneken, kivetítőkön, beszélgetéseken, közös énekléseken. Igazi spanyol „Fiesta” hangulatot kívánunk varázsolni a városba, amely a spanyol kulturális hagyományokban gyökerezik. Nem véletlenül egy érdekes sarokpontja az úgynevezett zarzuela énekek előadása a versenynek. Ne feledjük, Pécs mediterrán város, amelyből csak egy van Magyarországon!

! Milyen koncerteket, vendégművészeket emelne ki az évad bátralevő részéből?

A hagyományos műfajban elsősorban azokat a hangversenyeket, amelyek éppen Budapesten, a Művészetek Palotájában is hallhatóak lesznek, hiszen az EKF támogatásának köszönhetően olyan kiváló nemzetközi művészeket tudunk meghívni, akikkel mindig öröm dolgozni. A teljesség igénye nélkül Sharon Kam klarinétművész, Howard Griffith karmester, Xavier de Maistre hárfaművész, Radovan Vlatkovic kürt szólista és pécsi születésű büszkeségünk, Várdai István csellista nevét emelném ki. A közönség tavasszal olyan ritkaságokat hallhat, mint Stravinsky Le sacre du printemps című műve, amelyet az Amadinda Ütőegyüttessel közösen állítunk színpadra. Az egyedi hangversenyek közül kiemelném cross-over produkcióinkat, amelyek szimfonikus zenekari és könnyűzenei csemegék. A tavalyi, Fekete Kovács Kornállal adott, nagysikerű KlasszJazz koncertünk után az UniCum Laude Énekegyüttessel és az After Crying együttessel muzsikálunk Pécssett, illetve június 21-én, a Zene Ünnepeken ismét a jazz és a szimfonikus zene világába kalauzoljuk a közönséget.

! A következő szezon második fele már az EKF-re esik. Milyen különlegességekkel készülnek?

Már idén tavasszal befejeződik egy EKF-program által életre hívott együttműködésünk az észéki kórusokkal, amelynek keretében Davor Bobic, horvát kortárs zeneszerző művének ősbemutatójára kerül sor Pécssett és Horvátországban több helyen. A Pécsi Püspökség 1000 éves jubileumának tiszteletére augusztusban Mahler Ezrek szimfóniája lesz hallható 1000 előadó közreműködésében a Pécsi Bazilika előtti Dóm téren. 2010 tavasza a zenekar 200 éves jubileumi ünnepségsorozatának és a kulturális fővárosi évnek kezdete egyben, amelyre sok érdekes programot tervezünk, de ezek még nem publikusak. Kiváló vendég-

művészeket várunk a „Világstárok Pécssett” sorozatunkba 2010. tavaszán is. Az új kezdeményezéseket 2010. őszére tervezük, amikor a pécsi hangversenytermet átadják.

! Rendbagyó és egyben példamutató kezdeményezésük a KULTurista bérlet. Hogyan született?

A pécsi és dél-dunántúli kulturális intézmények, szolgáltatók össze kívánják hangolni kínálataikat annak érdekében, hogy ne megosszuk, hanem összefogjuk közönségeinket. A Pannon Filharmonikusok mindig is fogékony volt az együttműködésekre, az eredeti ötletet továbbfejlesztve olyan széleskörű bérlet bevezetését indította el a Dél-dunántúli Kulturális Ipari Klaszter összefogásában, amely tényleg példa nélküli Magyarországon. A KULTurista bérlet mintegy modellezi a kulturális ipar működését, hiszen az emberek a legritkább esetben érdeklődnek pusztán egy-egy kulturális szolgáltatás iránt. A bérlet segít az újdonságok befogadásában, változatosságával olyan fogyasztókat is megszólít, akik egy-egy műfaj iránt nem túl elkötelezettek, ugyanakkor a kulturális szolgáltatók is be tudnak „mutatkozni” egymás közönségének. A KULTurista tartalmaz nagyzenekari és kamarahangversenyeket, színházi előadásokat, felnőtt bábszínházi előadást, mozielőadást, kiállításra belépőt, szakemberrel kísért kulturális túrákat Pécs városában. A bérlet internetes fejlesztés alatt áll, hogy mindez az interaktivitást igénylő kulturális fogyasztást a modern technika eszközével lehessen működtetni.

! Művészeti vezetőjük két éves szerződést kapott a zürichi operaházba, s ekkor a Tensi Tours „Tapsoljon Hamar Zsoltnak Zürichben” nevű utazást szervezett. Itt ki volt az ötletgazda, s mennyire volt népszerű ez a szokatlan túra?

A zenekar tagja a fent említett kulturális ipari klaszternek, de tagja a Magyar-Horvát Kereskedelmi és Iparkamarának is. Hogy jön ez ide? A lényege, hogy „kulturális ipari” tevékenységet kívánunk végezni, ez a metódus vezérli a munkánk menedzsmenti részét. Nagyon egyszerűen és sematikusán: a zeneigazgató és a muzsikások feladata minőségi „terméket” létrehozni. Az enyém mindehhez megfelelő erőforrások biztosítása, illetve eladni a szabadidő piacán. Ehhez a kulturális ipar szereplőivel, így a turisztikai vállalkozásokkal is együttműködünk, hiszen Pécs a kultúrára, többek között a kulturális turizmusra kívánja építeni jövőjét. A külföldön

rendkívül népszerű, de a magyarországi ilyen jellegű bel- és külföldi turizmus még nem elterjedt – sajnos az említett út sem valósult meg végül – de meggyőződésem, hogy a multinacionális cégek által alkalmazott „igényteremtő” marketing a mi műfajunkban is megállja a helyét. Régi kifejezéssel élve a „közönségnevelés”, valójában az igényteremtés az emberekben, az aktivitás felébresztése a kulturális fogyasztásban az, ami a feladatunk nekünk, és a kultúra minden szereplőjének.

! Milyen zenekari igazgatói feladatok várnak Önre az idei esztendőben?

A korábbi céljaink mit sem változtak. A minőség maximális megtartása mellett a közönségréteg minél szélesebb körű elérése és ellátása a célom, amelyhez minden eszközt meg kell találnom: a szükséges anyagi kereteket, az infrastrukturális fejlődési lehetőségeket, a bemutatkozási lehetőségeket bel- és külföldön egyaránt. Az EKF Nagykövetségként a zenekar számos külföldi meghívásnak tesz eleget az elkövetkező években, immár abban a felsőkategóriás körben, ahova öt évvel ezelőtt pozicionáltuk magunkat. E pozíció megtartása és a lehetőségek minél szélesebb kihasználása elsődleges. Napjaink gazdasági helyzetében a fenntartó és a szponzorok nehéz helyzete nem szabad, hogy érdemben szűkítse a zeneművészet lehetőségeit. Nem adom fel a regionális zenekar létrehozásának célját nem kizárólag szolgáltatási szinten – ma is az egész régió zenei szolgáltatói vagyunk – hanem fenntartói szinten is. Ezen kell dolgoznom.

! Közeledve 2010-hez, sikerült több támogatót szerezniük?

Folyamatosan növekszik támogatóink száma, ezt kevéssé 2010-nek, mint a mögöttünk álló munkának, és annak a referenciának köszönhetjük, amit a zenekar neve ma jelent. Bárhová „bekopogunk” az ország bármely pontján, a Pannon Filharmonikusok neve ismerősen cseng, és pozitív attitűdöt vált ki minden gazdasági szereplőben: egy állami fenntartású intézmény, amely az adófizetők pénzét úgy költi el, hogy értéket terem, érdemeket ér el, és nem állandóan panaszkodik. A támogatóknak mindez nagyon szimpatikus, azonban az a mérték, amely egy szimfonikus zenekar életében megérezhető, nagyon nehezen biztosítható. Rengeteg munkát igényel, hogy egy-egy projekt esetében megszerezhető legyen annyi támogatás, amelyet a zenekar költségvetése „megérez”. De úgy tudom,

Európában sehol nem haladja meg a költségvetések 10%-át a szponzorációs bevétel e területen. Sajnos, ez alól mi sem vagyunk kivételek...

! „Minőség. Innováció. Pannon Filharmonikusok”- szintén érdekes szlogen... Bár úgy vélem, ez nem elsősorban a közönségnek, inkább a támogatóknak szól...

Elsősorban a támogatóknak és fenntartóknak, azonban a közönség sem volt közömbös az új szlogent illetően. Kiegészítve a szlogent a bevezető kampány képi elemeivel és üzeneteivel olyan koherens kommunikációt valósítottunk meg, amely a teljes környezetünkben értő és tetszést kiváltó eredményt hozott. A képi világ tükrözi azt az újdonságkereső attitűdöt, amely szakmailag az együttessel jellemzi, ugyanakkor azt a minőségi igényt is, amelyből nem engedünk. Amit tehát nyújtani tudunk mindenkinek, azok a garantáltan minőségigényes zenei programok, amelyek nélkülözik

a komolyzenét sokszor beárnyékoló „unalmas”, „porlepte” asszociációkat, hiszen az innovatív kezdeményezéseink új színben tüntetik fel ezt a műfajt.

! „Minden további nélkül kijelenthető, hogy a Hamar Zsolt vezette zenekar jó úton jár.” – vélekedett Molnár Szabolcs Magyar Rádió Online-n. Mi ennek az útnak a következő állomása, s milyennek látják a végállomását?

Nincs végállomása. Egy olyan úthoz hasonlítanám, amely egy elképzelt város irányába tart. Az oda vezető úton, amely egy „akadályversenyhez” hasonlítható, vannak pihenőállomások, mint részcélok, ezek között pedig kaptatók és könnyebb szakaszok. Az utasok azonban mindig cserélődnek, ki- és beszállnak, az újak megismerik az út irányát, és csatlakoznak a többiekhez. Így tudom csak elképzelni a folyamatos igény fenntartását a minőségre, akár évtizedeken keresztül. Ez a zenekar nem csak a mának él, a jövőnek kívánja fenntartani a

komolyzene szeretetét. A következő állomás a nemzetközi megmérettetés Pécsset 2010-ben, és külföldön egyaránt.

! Tervez már 2011 utánra is?

Természetesen igen, de sokat segítene a tervezésben, ha a hangversenyterem építése megkezdődne, és tisztázódnának a működtetés körülményei. A zenekar épp a 2010-es, kulturális fővárosi évet követő 2011-ben ünnepli 200 éves jubileumát, amely után egy új „évszázad” kezdődik Pécs szimfonikus zenekari muzsikájában. Ez éppen egybeesik Pécs város kulturális alapon elképzelt életének kezdetével, hiszen a fővárosi év célja, hogy ennek az alapjait megteremtse. Fontos tehát e kezdet, a 2011-es folytatás, hiszen hosszan meghatározó lehet az azt következő esztendőkre. A 2011-et követő évekre szóló tervezésem tehát elsősorban Pécs város komplex zenei életére vonatkoznak, amelynek meghatározó eleme lesz az új hangversenyterem. R. Zs

Kényszerű változások a MÁV Szimfonikusoknál

Új tagok, különleges vendégek, jobb hangversenyek

Új muzsikussal egészül ki a MÁV Szimfonikusok együttese, és a tavaly kinevezett művészeti vezetőjük, Kollár Imre a zenekaron belüli meghallgatásokkal kívánja még jobbat tenni az együttes teljesítményét. Lendvai György bízik abban, hogy ez az átalakulás gyorsan lezajlik, és ismét nyugalom lesz az együttesben. A zenekari igazgató emellett beszámolt arról is, milyen különlegességeket tartalmaz számukra az idei szezon, hiszen Miklósa Erikával, Irvin Hoffmannal, Vásáry Tamással és Varnus Xavérrel is koncerteznek.

! Számos próbajátékot hirdettek meg az utóbbi időben. Teljesen átalakul a zenekar?

A próbajátékoknak nincs köze az átalakuláshoz. 2007-ben kezdődött egy folyamat, amikor is a zenekar anyagi mélyponthoz érkezett, s nem volt más lehetőségünk, mint a létszámot csökkenteni. Olyan tervet kellett készítenünk, ami a végső létszámot 79 státuszban határozza meg. Nagyon hosszú és komoly viták árán végül konszenzusra jutottunk a zenekari tanáccsal és a szakszervezettel. A MÁV – figyelembe véve, hogy a zenekar minden tőle telhetőt megtett a költségek csökkentése érdekében –, 50 millió forinttal megemelte a támogatás mértékét. Emellett pedig három évre szóló szerződést kötöttünk, amely évről-évre 10 millió Ft-tal növekszik. A 14 fős létszámleépítést sikerült úgy megoldani, hogy főként nyugdíjasokat kellett „csak” elbocsá-

tanunk. Egyébként mivel a létszámcsökkentés már évek óta Damoklész kardjaként lebegett az együttes feje felett, az előző vezetés tudatosan hagyott is álláshe-lyeken nyugdíjas kollégákat. Tőlük megvál-ni is nagyon szomorú, de legalább aktív korú muzsikusoktól nem kellett elbúcsú-zunk. Ennek a folyamatnak vagyunk most a végén, s ez év végére kell elérmünk a ki-tűzött létszámot. A mostani próbajátékok azonban függetlenek ettől. Kíírásuk távo-zó nyugdíjas kollégák helyére történik, vagy olyan tag helyére, aki tartósan van távol a zenekartól (Gyes, külföldi tartózkodás stb.)

! Úgy ballom, új művészeti vezetőjük, Kollár Imre rendszeresen tart meghallgatásokat is...

Meghallgatásokról nincs igazán szó. Csú-pán arról, hogy rendszeresen tart szólam-próbákat, s ha úgy ítéli meg, akkor pul-